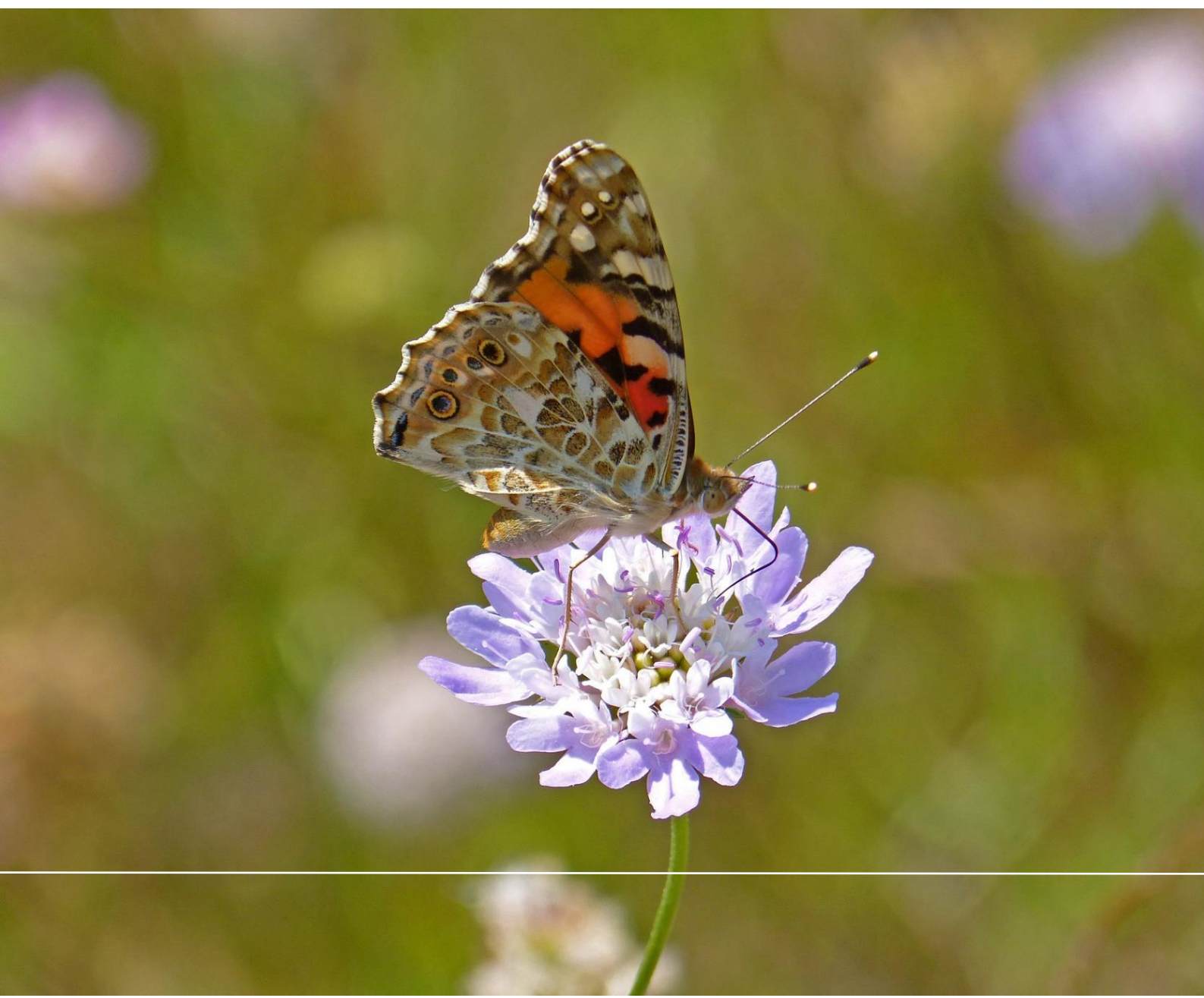

Monitoring insecten gemeente Heemskerk 2023

Monitoring insecten gemeente Heemskerk 2023

Tekst

Anthonie Stip

Met medewerking van

Jens Bokelaar, Arno van Stipdonk, Wilson Westdijk

Rapportnummer

VS2023.068

Projectnummer

P-2023.006

Productie

De Vlinderstichting
Mennonietenweg 10
Postbus 506
6700 AM Wageningen
T 0317 46 73 46
E info@vlinderstichting.nl
www.vlinderstichting.nl

Opdrachtgever

Gemeente Heemskerk, Rob Kaandorp

Deze publicatie kan worden geciteerd als

Stip, A., J. Bokelaar, A. van Stipdonk & W. Westdijk (2023). Monitoring insecten gemeente Heemskerk 2023. Rapport VS2023.068, De Vlinderstichting, Wageningen.

Trefwoorden

Monitoring, insecten, dagvlinders, bijen, zweefvliegen, openbaar groen, beheer

December 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van De Vlinderstichting, noch mag het zonder een dergelijke toestemming gebruikt worden voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoud

1.	Inleiding.....	4
2.	Methode	5
3.	Resultaten	6
4.	Discussie	8
	Bijlage 1: Soortenlijst bloeiende kruiden	11

1. Inleiding

In het openbaar groen liggen allerlei kansen voor biodiversiteit. In de gemeente Heemskerk zijn het verhogen van de biodiversiteit en het inzetten van natuurvriendelijk beheer van het openbaar groen speerpunten in het groenbeleidsplan 2019. Om te kunnen beoordelen wat de aanwezige biodiversiteitswaarden zijn, is monitoring noodzakelijk.

Daartoe heeft de gemeente Heemskerk aan De Vlinderstichting gevraagd om monitoring van biodiversiteit en specifiek van insecten op te zetten en uit te voeren. In het najaar van 2020 is deze monitoring gestart en in de daaropvolgende jaren voortgezet. In 2023 is de monitoring in licht gewijzigde vorm voortgezet. Deze rapportage beschrijft de resultaten van de monitoring in 2023.

Figuur 1: Monitoringslocatie Ecoflora 3 in de kasteeltuin Assumburg. Augustus 2023. Foto Arno van Stipdonk.

2. Methode

De Vlinderstichting is in 2020 gestart met een eenvoudige insectenmonitoring in het openbaar groen van de gemeente Heemskerk. Op verschillende locaties is voor de groentypen gazon, ruw gras en natuurvriendelijke oevers geïnventariseerd welke bloembezoekende insecten aanwezig zijn. In 2023 is de aanpak licht gewijzigd. De groentypen ecoflora, natuurvriendelijke oever, ruw gras en schapenbegrazing zijn meegenomen in de monitoring. Dit betekent dat gazons niet langer gemonitord worden en dat er twee groentypen zijn toegevoegd: ecoflora en schapenbegrazing. Verder zijn er een aantal locaties die eerder gemonitord zijn afgefallen of gewijzigd van groentype. Alle wijzigingen zijn samengevat in Tabel 1.

Tabel 1: Locatiedetails van alle monitoringstransecten voor insecten in de gemeente Heemskerk.

Nummer	Beheerobject	Locatie 2023 - 2026	Toelichting
G01	Gazon	Reynoutlaan	Vervalt per 2023
G02	Gazon	De Baandert Zuid	Vervalt per 2023
G03	Gazon	Mozartstraat	Vervalt per 2023
G04	Gazon	Zaalberglaan	Vervalt per 2023
R01	Ruw gras	Luxemburglaan	Nieuwe locatie per 2023
R02	Ruw gras	Debora Bakelaan	Nieuwe locatie per 2023
R03	Ruw gras	Karshoffstraat Oost	blijft gelijk
R04	Ruw gras	Stroomwal	Nieuwe locatie per 2023
N01	Natuurvriendelijke oevers	Schilp Acker West	blijft gelijk
N02	Natuurvriendelijke oevers	Schilp Acker Oost	blijft gelijk
N03	Natuurvriendelijke oevers	Simon van Haerlemstraat	Was De Baandert Zuid (nieuw per 2023)
N04	Natuurvriendelijke oevers	De Baandert Noord	blijft gelijk
E01	ECOflora	Water Acker	Was Ruw gras
E02	ECOflora	Rosa Manussingel Noord	Was Ruw gras
E03	ECOflora	Kasteeltuin Assumburg	Nieuwe locatie per 2023
E04	ECOflora	De Watertuinen (N197) West	Nieuwe locatie per 2023
S01	Schapenbegrazing	Zuidermaatweg (struinnatuur)	Nieuwe locatie per 2023
S02	Schapenbegrazing	De Watertuinen (N197) Oost	Nieuwe locatie per 2023
S03	Schapenbegrazing	De Vlaskamp	Nieuwe locatie per 2023
S04	Schapenbegrazing	Kop van de Baandert	Nieuwe locatie per 2023

Per groentype zijn vier verschillende locaties geselecteerd waarop de metingen plaatsvinden, in totaal dus zestien locaties in de gemeente Heemskerk (Figuur 2). De 10 nieuwe transectlocaties zijn in mei 2023 ingemeten. Op elke locatie is het aantal wilde bijen, dagvlinders en zweefvliegen per soort bepaald, in een transect van 100m lengte en 5 meter breedte. Deze transecten zijn in rustige pas bewandeld tijdens goede weercondities door een expert van De Vlinderstichting (conform de richtlijnen voor het meetnet vlinders van De Vlinderstichting en het CBS). Dit gebeurde in drie ronden in mei, juni en juli/augustus. Alle binnen een transect aanwezige dagvlinders, bijen en zweefvliegen zijn genoteerd. Om een koppeling te kunnen maken met de aanwezige bloemrijkdom tijdens het moment van monitoren is per telling ook het aantal bloemen per plantensoort bepaald. Dit gebeurde door middel van een aantalschatting van het aantal bloemen van kruidachtige planten (grassen worden buiten beschouwing gelaten) in categorieën van 1-5 (waarbij categorie 1: 1-5 bloemen is en categorie 5 >100 bloemen).

Vanwege wisselende weersomstandigheden in 2023 zijn niet alle locaties per bezoekeronde op dezelfde dag bezocht. Bezoekdata waren 20 mei, 26 mei, 13 juni, 21 juli en 23 augustus.

3. Resultaten

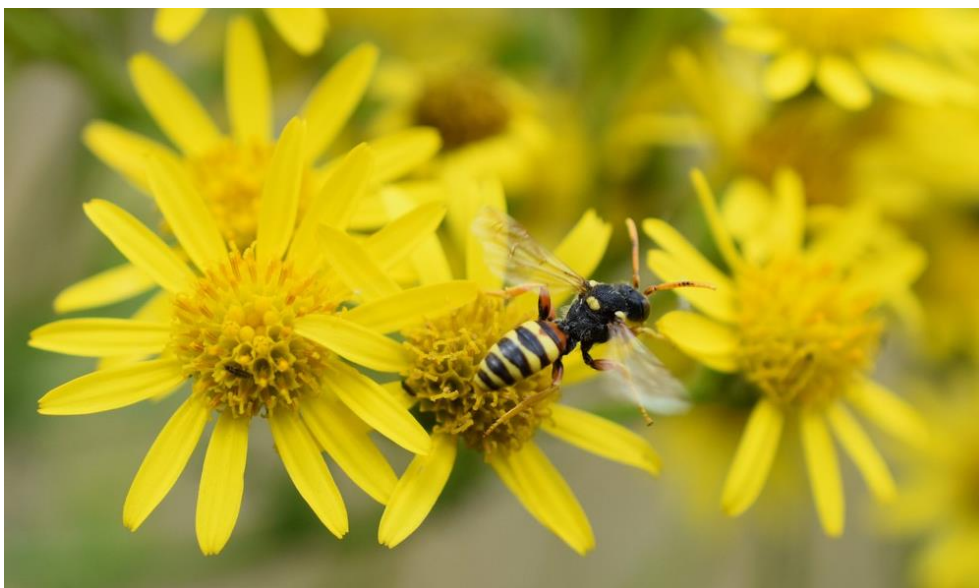
In totaal zijn er 522 bloembezoekende insecten van 51 verschillende soorten waargenomen (53 soorten inclusief specs). Het betreft 241 bijen van 18 soorten, 95 dagvlinders van 10 soorten en 186 zweefvliegen van 23 soorten.

Soortnaam	Ecoflora	Natuurvriendelijke oever	Ruw gras	Schapebegrazing	Totaal
aardhommel-groep	1	2	9	7	19
akkerhommel	1	43	80	3	127
atalanta	1			1	2
bessenbandzweefvlieg	2		1		3
blinde bij	5	2	6	6	19
bont zandoogje		1	1		2
boomblauwtje		1			1
boomhommel			6		6
bosbijvlieg	4	1	1		6
bruin zandoogje	2	1	1	9	13
citroenpendelzweefvlieg	1	1			2
donkere langlijf			1		1
doodskopzweefvlieg	2	7	1	1	11
gele halvemaanweefvlieg			1		1
gewone behangersbij	1				1
gewone citroenzweefvlieg	1				1
gewone driehoekszweefvlieg		2	1		3
gewone fluweelzweefvlieg		1			1
gewone geurgroefbij		1		1	2
gewone pendelvlieg		1	1		2
gewoon krielje		1			1
grasbij	2			2	4
groefbij spec	1				1
groot koolwitje	1			1	2
grote bladsnijder		9	1		10
grote langlijf	13	3	23	6	45
grote/tweekleurige hommel			1		1
hommelreus			1		1
honingbij	5	4	14	5	28
hooibeestje		1	1		2
icarusblauwtje	12	5	8	32	57
kegelbijvlieg	2		1	2	5
kleigroefbij			1		1
klein geaderd witje		1			1
klein koolwitje	1	1	2	3	7
kleine bijvlieg	6	2	12	2	22
kleine vuurvliinder	5	1	2		8
kortsprietwespbij				2	2
langkopsmaragdgroefbij		1	1		2
moeraszweefvlieg	3	1		1	5

Soortnaam	Ecoflora	Natuurvriendelijke oever	Ruw gras	Schapenbegrazing	Totaal
parkbronsgroefbij		1	1	1	3
pluimvoetbij		1			1
puntbijvlieg	1	3	1	3	8
snorzweefvlieg	1		3	1	5
steenhommel	2	2	17	5	26
terrasjeskommazweefvlieg		2	3	2	7
tuinbladsnijder		1			1
tuinhommel		1	4		5
weidedoflijffe	10	5	10	5	30
weidehommel			1		1
weidevlekoog	1	1	1	1	4
wollig gitje	2				2
zweefvlieg onbekend				1	1
Aantal insecten	89	111	219	103	522
Aantal soorten insecten	27	34	35	24	53

Uitgelichte soorten

Leuk was de vondst van een donkere langlijf in transect R03 op 23 augustus. Het is een schaarse zweefvliegensoort die voorkomt in heischrale graslanden, natte heide, hoogveen en heide in de duinen. In Noord-Holland zijn er de afgelopen jaren maar enkele andere waarnemingen bekend. De kleigroefbij is iets algemener, maar vooral bekend uit het Rivierengebied en het zuidoosten van Nederland. De vondst in R04 op 26 mei is daarom zeker vermeldenswaardig, het gaat om één van de noordelijkste vondsten in Nederland in de afgelopen jaren. Op transect S01 tenslotte is tweemaal (in mei en juli) een kortsprietwespbij (Figuur 2) waargenomen. Dit is de nestparasiet van de grasbij. Beide zijn algemene soorten. De aanwezigheid van nestparasieten zoals de kortsprietwespbij duidt echter op stabiele aanwezigheid van een populatie gastheren, en dat is vermeldenswaardig. De grote bladsnijder, eerder uitgelicht als algemene maar leuke soort, werd dit jaar met maar liefst 10 exemplaren gezien, voornamelijk in de natuurvriendelijke oevers. Het icarusblauwtje, een echte graslandvlinder, werd met redelijk wat exemplaren gezien (57 in totaal), voornamelijk op de schapenbegaasde terreinen.

Figuur 2: Kortsprietwespbij, de nestparasiet van de grasbij. Foto Anthonie Stip.

Ruw gras en natuurvriendelijke oever soortenrijk

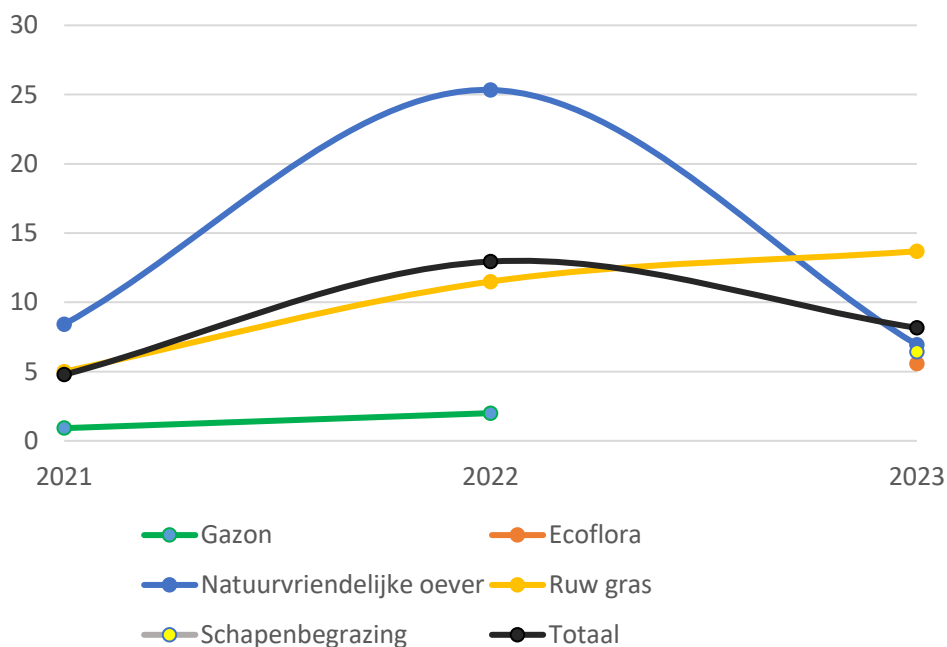
In totaal zijn er 89 insecten van 27 soorten waargenomen in het groentype ecoflora, 111 insecten van 34 soorten in natuurvriendelijke oevers, 219 insecten van 35 soorten in het groentype ruw gras en 103 insecten van 24 soorten in schapenbegraste terreinen. Ruw gras en natuurvriendelijke oever zijn daarmee van deze groentypen het meest soortenrijk. In het ruw gras werden opvallend veel insecten aangetroffen ten opzichte van de andere groentypen, voornamelijk veroorzaakt door talrijke aanwezigheid van akkerhommels (80) en in mindere mate grote langlijf (23) en steenhommel (17).

Bloembeschikbaarheid

113 verschillende kruidachtige plantensoorten zijn tijdens de insectenmonitoring bloeiend aangetroffen (Bijlage 1). De meeste bloeiende plantensoorten werden gezien in transecten in natuurvriendelijke oevers (67 soorten) en ruw gras (64), gevolgd door ecoflora (47) en schapenbegrazing (37). Het aantal keren dat bloeiende kruiden werden vastgesteld was het grootst in natuurvriendelijke oevers (167x), gevolgd door ruw gras (144x), ecoflora (105x) en was het laagst in schapenbegrazing (70x).

4. Discussie

De insectenmonitoring in de gemeente Heemskerk in 2023 op 16 transecten resulteerde in 522 bloembezoekende insecten van 51 verschillende soorten. In 2023 is er op meer en andere locaties monitoring uitgevoerd dan in de periode 2020-2022. Dit maakt vergelijking met eerdere jaren lastig. In het voorjaar van 2023 werden landelijk weinig dagvlinders en hommels gezien in het kader van monitoring voor het Netwerk Ecologische Monitoring. Ditzelfde beeld werd ook vastgesteld tijdens de insectenmonitoring in de gemeente Heemskerk. In mei werden er slechts 5 dagvlinders gezien, in juni 6. Later in de zomer werden de omstandigheden beter: in juli werden er bijvoorbeeld 55 dagvlinders geteld, in augustus 118 bijen (waaronder veel hommels).

Figuur 3: Gemiddeld aantal insecten per transect per bezoeker, weergegeven per groentype over de jaren met een volledig aantal monitoringsronden. Merk op dat tussen 2022 en 2023 binnen de categorieën Ruw gras en Natuurvriendelijke oever transecten zijn gewisseld en er vanaf 2023 twee nieuwe categorieën zijn.

Om de resultaten van 2023 toch enigszins in perspectief te plaatsen, is van alle volledige monitoringsjaren (dus zonder 2020 omdat de monitoring toen in de nazomer startte) het gemiddeld aantal insecten per transect per ronde berekend, en weergegeven per groentype (**Figuur 3**). Het beeld wat hieruit ontstaat, bevestigt dat 2023 een jaar met gemiddeld lagere totale aantallen was. Verder valt de fluctuatie in de natuurvriendelijke oevers op. Dit wordt vooral veroorzaakt door een uitschieter in 2022. In dat jaar was o.a. het weidedoflijfe (een zweefvliegsoort) in enkele transecten best talrijk en soorten als aardhommel, akkerhommel en honingbij werden ook wat meer gezien. Gecombineerd leidt dat tot het beeld zoals te zien in de figuur. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat een beperkt aantal transecten per groencategorie (vier) het totaalbeeld gevoelig maakt voor fluctuaties. In de groencategorie Ruw gras is een voorzichtig stijgende lijn zichtbaar van een toenemend gemiddeld aantal insecten per monitoringsbezoek. Het gevoerde beheer werpt mogelijk zijn vruchten af.

Figuur 4: De bloei in schapenbegaasde terreinen was over het algemeen lager dan in andere groentypen. Foto van transect S01, augustus 2023. Foto Arno van Stipdonk.

De soortenrijkdom was het grootst in natuurvriendelijke oevers en ruw gras. Voor natuurvriendelijke oevers is dit in lijn met eerdere jaren, al was de soortenrijkdom dit jaar lager dan in 2022 (35 resp. 41 soorten). In ruw gras nam het aantal waargenomen soorten toe van 28 soorten in 2022 naar 34 in 2023. Maar merk op dat slechts één van de vier monitoringslocaties in ruw gras ook in 2022 is geteld. De bloei van kruidachtige planten bleef wat achter in de schapenbegaasde terreinen ten opzichte van de andere gemonitorde groentypen (**Figuur 4**). Dit wordt veroorzaakt door de grazende schapen, maar hoeft geen probleem te zijn als de terreindelen ook een rustperiode kennen waarin de kruiden kunnen herbloeien. Waarom de insectenaantallen in ecoflora wat achterblijven ten opzichte van andere groentypen is niet direct te achterhalen. Het bloemaanbod is er gemiddeld en de soortensamenstelling laat zien dat zowel bijen als dagvlinders en zweefvliegen er voor kunnen komen. Alleen de aantallen zijn er wat lager. Aangezien dit groentype in 2023 voor het eerst meedoet in de monitoring, kan er nog niet vergeleken worden met eerdere jaren. De toekomst zal uitwijzen of er sprake is van een trend of niet. De aanwezigheid van de donkere langlijf en kleigroefbij bewijst dat ook het openbaar groen in stedelijk gebied thuis kan bieden aan schaarse insectensoorten.

Figuur 5: Ruw graslocatie R02 was tamelijk soortenrijk, vermoedelijk door recente inzaai. Augustus 2023. Foto Arno van Stipdonk.

Bijlage 1: Soortenlijst bloeiende kruiden

Soortnaam	Ecoflora	Natuurvriende- lijke oever	Ruw gras	Schapen- begrazing	Totaal
akkerdistel	3	2		3	8
akkervergeet-mij-nietje		1	1	1	3
akkerviooltje			1		1
avondkoekoeksbloem	2		1		3
boerenwormkruid		1	2		3
braam	2				2
canadese fijnstraal			2		2
canadese guldenroede	1	1			2
citroengele honingklaver			2		2
doornappel				1	1
dubbelkelk			2	1	3
duizendblad	5	1	4	1	11
echte kamille			1		1
echte koekoeksbloem		3			3
echte valeriaan		1			1
fluitenkruid	2	2	1	2	7
geel walstro			2		2
gele lis		1			1
gele morgenster	2	1	6	1	10
gevekt hertshooi		1			1
gewone berenklauw	3	2	2	6	13
gewone brunel	1				1
gewone hoornbloem		3	2	1	6
gewone melkdistel			1		1
gewone ogentroost			1		1
gewone ossentong			3		3
gewone raket			1		1
gewone reigersbek	1				1
gewone rolklaver		4	4	1	9
gewone veldsla		1	2		3
gewoon barbarakruid		1			1
gewoon biggenkruid	5	6	7	1	19
gewoon varkensgras	1				1
glad walstro		3			3
grijskruid	3	1	3		7
groot kaasjeskruid	3		1		4
groot streepzaad		1	1	2	4
grote brandnetel	2	1	1	1	5
grote kattenstaart		8			8
grote klapproos	4		3		7
grote ratelaar		6			6
grote wederik		3			3
haagwinde		7	2		9
harig wilgenroosje	1	2			3

Soortnaam	Ecoflora	Natuurvriendelijke oever	Ruw gras	Schapenbegrazing	Totaal
herderstasje	1	1	1	1	4
herik			1		1
hoenderbeet				1	1
hondsdrif	3	1		1	5
jakobskruid	4	1	4	2	11
kale jonker	1				1
kamille spec			1		1
kegelsilene			1		1
klaproos			1		1
klein kruiskruid		1			1
klein streepzaad	3	5	9	2	19
kleine klaver	1		2	1	4
kleine pimpinel			1		1
kleine ratelaar		2			2
knoopkruid	1	1	1	1	4
koninginnekruid		3			3
koolzaad			1		1
kruipende boterbloem	4	3	2	1	10
kruldistel	2				2
liggende klaver			1		1
lupine		2			2
luzerne	3	2	2		7
madeliefje	1	2	2	2	7
margriet	1	2			3
melganzevoet	2				2
moerasandoorn		6			6
moerasrolklaver		7	1		8
moerasstreepzaad		1			1
muskuskaasjeskruid		1			1
muurpeper	1				1
oranje havikskruid				1	1
paardenbloem	2		1	2	5
paardenkastanje		1			1
phacelia	1				1
pinksterbloem		2	2		4
raapzaad	3	1	3		7
reigersbek					0
reukloze kamille			1		1
rietorchis		5			5
ringelwikke		1			1
rode klaver	2	7	6	4	19
scherpe boterbloem	6	7	2	8	23
schijfkamille	1				1
sint janskruid		1			1
slangenkruid		1	2		3
slipbladige ooievaarsbek			1	2	3

Soortnaam	Ecoflora	Natuurvriendelijke oever	Ruw gras	Schapenbegrazing	Totaal
smalle weegbree	6	8	6	1	21
smalle wikke	1	2	1		4
speerdistel	1			2	3
steenanker		1			1
stijve zonnebloem		1			1
teunisbloem sp.			1		1
veldereprijs		1	1		2
veldlathyrus		2		1	3
vijfvingerkruid				3	3
voederwikke	1	2	2	1	6
vogelmelk			1	1	2
vogelmuur	1				1
vogelwikke		3			3
watermunt		3			3
wilde cichorei		2	3		5
wilde peen	1	5	4	3	13
wilgenroosje		1			1
witte honingklaver		1	2		3
witte klaver	5	3	4	2	14
wondklaver			4		4
zachte ooievaarsbek	3	1	1		5
zandkool	1				1
zilverschoon	1		5	1	7
zwarte mosterd				1	1
Aantal keren bloei	105	167	144	70	486
Aantal plantensoorten bloeiend	47	67	64	37	113

In 2023 voerde De Vlinderstichting insectenmonitoring uit in de gemeente Heemskerk op 16 verschillende locaties in het openbaar groen. In totaal zijn 522 bijen, dagvlinders en zweefvliegen aangetroffen van 51 verschillende soorten. Natuurvriendelijke oevers en ruw gras bleken de meest soortenrijke groentypen. De monitoring wordt de komende jaren voortgezet.